

Štajersko.

Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 3. novembra 1904. ob pol 11. uri dopoldne v okoliški šoli po naslednjem dnevnem redu: Došli dopisi. Naznanila predstava. Nekaj migljajev iz računstva, govori J. Kaukler. Nasveti. K obilni udeležbi najvljudneje vabi odbor.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico bo zborovalo dne 3. novembra 1904. ob 10. uri dopoldne v šoli Leitersberg. Vzpored: 1. Zapisnik o zborovanju dne 5. maja. 2. Dopisi. 3. Poročilo o XVI. skupščini »Zaveze v Postojni.« (Poročata delegata Matija Lichtenwallner in Martin Vodenik). 4. Poučne točke iz obravnav »nemško-avstrijske učit. zveze« v Mariboru. 5. Predlogi, nasveti i. t. d. 7. Predavanje o časti.

Avguštin Požegar,
načelnik.

Vabilo k zborovanju učiteljskega društva za celjski in laški okraj in k odkritju nagrobnega spomenika A. Šumljaku dne 2. novembra t. l. v Gotovljah pri Žalcu. Vzpored: A) Odkritje spomenika rajnemu tovarišu A. Šumljaku ob 9. uri zjutraj na gotoveljskem pokopališču. B) Zborovanje ob 10. uri dopoldne v konferenčni sobi gotoveljske šole: 1. zadnji zapisnik; 2. društvene zadeve in nasveti; 3. iz šolske prakse. — C) Skupen obed ob 1 uri popoldne v Gotovljah. Odhod iz Celja zjutraj ob 7 uri 40 min. z vlakom drž. železnice: Celje-Zeltweg. — Častna je naša dolžnost, da se — kolikor le mogoče — snidemo vsi: to smo dolžni vrlemu rajnemu kolegu. Tovariši in tovarišice, pridite polnoštevilno!

Armin Gradišnik,
predsednik.

Gornjegrajsko učiteljsko društvo je zborovalo dne 11. septembra t. l. v Gornjem gradu. Ker se je to zborovanje priredilo v proslavo onih društvnikov, ki službujejo že čez 30 let, se je zbralo tuokrajno učiteljsko skoro polnoštevilno. Jubilanti gospodje: Josip Supanek, c. kr. okr. nadzornik, Matevž Dedič, nadučitelj v Bočni in Fran Praprotnik, nadučitelj v Mozirju, so zavzeli častne prostore, kakor tudi zastopniki okr. šol. sveta, kr. šol. sveta, okr. zastopa in trške občine gornjegrajske.

V pozdravnem nagovoru je predsednik gospod Kelc omenjal velikih zaslug današnjih jubilarov za šolstvo, učiteljstvo in narod, nakar se mu je g. Supanek v imenu treh »najstarejših« zahvalil, pozivajoč učiteljstvo, naj složno deluje.

Gosp. Kelc je referiral »Kako se vzgojijo trdni značaji«. Na občno željo priobči referent svoj temeljito sestavljeni spis v kakem strokovnem listu. O analfabetih je čital g. Šijanec odlomek iz obširnejše razprave. Ker je to aktualno vprašanje, zlasti za naš okraj, je želeli, da se o tem še večkrat pogovarjamo.

O Lehrmittelzentrale je poročal g. Kocbek ter razkazoval razne od tega društva izdane slike.

Po nekaterih lokalnih nasvetih je zaključil predsednik zborovanje, ki je trajalo čez tri ure.

Nato nas je slikal navzoči fotograf in smo šli k banketu v prostore gostilnice g. župana Sarba. Pridružili so se nam tudi g. Schechel, c. kr. šol. nadzornik za okraj Slovenji gradec, več učiteljskih soproj in drugih prijateljev učiteljstva.

Izmed obilnih napitnic omenjamo nekatere: g. Supanek cesarju, zavednemu kolegijalnemu učiteljstvu; g. Kelc jubilarom, nadzorniku g. Schechelu, odhajajočemu g. Armiču; g. Praprotnik vsem tovarišem in tovarišicam; gosp. Kocbek »boljšim polovicam« jubilarov; g. Dedič c. kr. okr. š. svetu in navzočim članom te korporacije; g. Sarb v imenu c. kr. okr. šol. sveta vrlemu okrajnemu učiteljstvu, na katerega je okr. šol. svet ponosen in kot župan trga Gornji grad pa naprednemu učiteljstvu itd.

Došlo je tudi več brzojavov in pismenih čestitk našim jubilarom.

Prihodnje zborovanje bo meseca novembra pri Korenu v Št. Janžu.

Književnost in umetnost.

Josip Germ: Belopeško jezero in Bled. Naš rojak in sin nadučitelja, akad. slikar in učitelj risanja gospod Josip Germ v Pragi (Václavské nam. 10), si je stavil nalogo, ki jo izvršujejo pri drugih in večjih narodih v prvi vrsti umetniška društva, z dosedanjimi izdajo tribarvnih reprodukcij »Belopeškega jezera« in »Bleda«, ter se odločil k temu koraku le zaradi tega, ker Slovenci do sedaj nismo imeli razen nekaterih barvnih litografij odličnih Slovencev nikakih primernih slik lastnega proizvoda v okras domačih in zlasti društvenih in šolskih prostorov. Izbral je oni reprodukcijski način, ki se zanj sodobno odločujejo skoraj izključno umetniška društva in oni podvzetniki, katerim je v prvi vrsti na misli razširitev dobrega okusa in reprodukcij, ki se odlikujejo po umetniškem značaju; izdal je pokrajinska predmeta, ker mi ravno teh še nimamo in ker morejo krasote naše domovine doma splošno, v inozemstvu pa še največ zanimanja vzbuditi. O umetniški ceni prve izdaje, ki je nedavno izišli izdaji Bleda enaka — pendant — je prinesla svoječasno večina čeških in slovenskih listov laskavo oceno; prejel je pa umetnik tudi privatno več toplih priznanj.

Upati je torej, da ga bodo z ozirom na vse to podpirali pri začetem delu prijatelji umetnosti in prirodne krasote, narodna društva in narodne šole; v interesu občnega napredka slovenske umetnosti in zanimanja za njo pa prosimo za priporočilo in razširjatev vse one, ki jim ugaja ideja in delo.

Kakor hitro bo z na Slovenskem prodanimi slikami pokrit strošek izdaje, porabi slikar Germ prebitek v brezplačno razpošiljatev prebitku odgovarjajočega števila slik onim, zlasti obmejnim šolam, ki si slik same ne morejo omisliti. Zaključek prodaje se svoječasno primerno objavi.

Velikost slik samih je: 50 × 32 cm, na kartonu 67 × 51 cm; cena na kartonu samem po 6 K, v rdečkasto rjavem jelšovem okviru s steklom brez kartona po 10 K, v takem okviru in na kartonu po 12 K, v vzorkovem okviru s steklom brez kartona po 12 K, na kartonu po 15 K.

Dovoli se tudi plačevanje na obroke, trgovcem se da pri nakupu primeren popust!

Poštnina in zaboj se računa za lastni strošek, pošiljatev slike na kartonu in v zavitku s poštnino 40 h.

Doslej je bilo — žal! — med Slovenci zanimanje za Germovo plemenito in umetniško delo nad pričakovanje majhno. Dočim je n. pr. kupilo c. in kr. vojno ministrstvo obe sliki za vse svoje šole, ni kupila doslej na Slovenskem — horrible dictu — Germovih slik niti ena narodna šola, in ni jih kupilo niti eno narodno društvo. Nizka cena temu gotovo ni kriva, pač pa — brezmejna brezbriznost. Pri nas seveda rajši krasimo stanovanja z neumetniškimi, dostikrat diletantsko-slabimi tujimi zmazami, a slovenski umetnik reproducira z velikimi denarnimi žrtvami svoja umetniško dovršena dela — zase! Tako je z našim kulturnim napredkom! Obe imenovani sliki bi morali viseti v vsaki šoli in v vsakem stanovanju! To polagamo na srce krajnim šolskim svetom. Ti naj poskrbe, da spoznava naša mladina lepo svojo domovino vsaj na lepih slikah domačega umetnika!

Vestnik.

Učiteljski konvikt. Janko Mohorko, učitelj-voditelj pri Št. Jerneju nad Muto (Štajersko), 1 K 56 h, ki si jih je prislužil kot vojak-rezervist pri letošnji orožni vaji od 20. septembra do 3. oktobra v Celju.

Osebnosti na Kranjskem. Pomožna učiteljica Anton Knap v Vrabčah in Bogomir Fegic na Colu sta imenovani na istih mestih za provizorična učiteljica. Na v dvorazrednico razširjeni ljudski šoli v St. Lovrencu je nastavljena izprašana učiteljska kandidatinja Amalija Hinkova. Stalno so nameščeni Anton Turk v Orehku, Marija Curk v Razdrtem in Marija Carli na Ostrožnem brdu. Stalni suplenti v Ljubljani

Karel Wider je premeščen na I. mestno deško šolo. V pokoj so šli Avgust Arselin v Prečni, Leopoldina Rozman pri D. M. v Polju in Ana Vernik v Leskovcu. Prov. učiteljica Silvija Fux v Metliki se je odpovedala svoji službi. Na njeno mesto je imenovana abs. učit. kandidatinja Ivanka Borštnik.

† **Dr. Vladimir Levec.** Slovenec nima srečel Mož za možem mu pada v grob, a tako počasi se polnijo nastale vrzeli! Dne 8. t. m. je umrl, komaj 28 let star, dr. Vladimir Levec, profesor na vseučilišču v Freiburgu v Švici. Mladi učenjak je bil sin deželnega šolskega nadzornika g. Fr. Levca, ki mu izrekamo ob nenadomestni izgubi svoje iskreno sočutje! Dr. Vladimir Levec je bil vzor pridnega, neumorno delavnega učenega moža, ki je vse svoje izkušene in globoke vednosti posvetil v prvi vrsti naši domači povestnici. Znamenita njegova dela so bila priobčena v naših znanstvenih časopisih in so dokaz njegovega temeljitega znanja in jasnega razsodnega duha. Izpričujejo zrelost misli in bistro oko. Utrajalo se je v nas prepričanje, da se razvije iz njega morda najodličnejši slovenski zgodovinar, ki bo v čast rojakom in domovini! In hipoma ta silna tragedija: komaj je stopil na pot z brezbrojnimi načrti in jekleno voljo — pa pride konec, tako hipen in žalosten, da je človeku tesno in solžno v duši! — Dr. Vladimir Levec je bil kot človek tih in ponižen, vljuden in priazen, da je bila njegova bližina vsakemu draga in prijetna. Po zunanjsčini bi nihče ne sodil na odličnost njegovih zmožnosti. Imeli smo priliko večkrat občevati z njim. Zatorej tudi vemo, da je bil iskren prijatelj naprednega slovenskega učiteljstva, na katerega prizadevanja je gledal pazljivo in z odkritim zanimanjem. Zamrlemu učenjaku bodi ohranjen neminljiv spomin tudi med naprednim slovenskim učiteljstvom!

Deseletnica. Dne 4. in 5. t. m. so obhajali v Mariboru 10letnico mature ti-le slovenski gg. učitelji: Brumen Anton, nadučitelj v Cadramu, Fras Janez, učitelj v St. Vidu pri Ptuj, Koropec Ivan, učitelj v Došanju, Kocmut Rudolf, učitelj pri Sv. Barbari v Halozah, Kvac Ivan, nadučitelj pri Sv. Martinu v Rožni dolini, Lovrec Josip, nadučitelj v Majšpergu, Karničnik Hinko, učitelj na Polzeli, Pušenjak Ivan, šolski vodja v Šmihelu nad Mozirjem, Skrbinišek Ognjeslav, šolski vodja v Planinci pri Mariboru, in Vrečer Rajko, učitelj v Žalcu.

Šolstvo na Koroškem. Deželni šolski svet je izdal odlok, da praznik cerkvenega patrona ni prost dan za šolarje, vendar pa se smejo krajni šolski sveti poslužiti pravice, ki jim je dana v § 10. šolskega zakona z dne 20. avgusta 1870, ter oprostiti šolarje za dan, ko obhajajo praznik domačega cerkvenega patrona. — Prov. učiteljem je bil imenovan za Šmihel nad Pliberkom podučitelj L. Primožič. — Za podučitelje, oziroma podučiteljice pridejo: Fr. Aichholzer v Kotlje, Gust. Tschauko v Kaplo na Dravi, Matilda Bok v Škocijan, Mar. Remžgar v Črno, Jož. Pollack na Gozdanje. — Razpisane službe: Mesto učiteljice na 5razr. šoli v Borovljah, šolskega vodje v Naborjetu in Kazazah, učitelja na 5razr. slovenski šoli v Št. Jakobu in na 2razr. utrkvistični šoli v Št. Primožu. — Koroške srednje šole štejejo letos učencev: celovška gimnazija 500, realka 347, beljaška gimnazija 288, gimnazija v Št. Pavlu 185, celovško učiteljske 213, pripravnica za učiteljice 52, pripravnica uršulink 92.

Tovarišem kmetijskega tečaja! Z odlokom c. kr. deželnega šolskega sveta nam je priznanih še 12 K dnevnine. Ako se to zgodi, ste mi obljubili, da dá vsak po 1 K za »Učiteljski konvikt«. Tovariš Barle mi jo je že poslal; prosim še druge, naj store isto, da izročim potem vsoto »Učiteljskemu konviktu«.

Fr. Ks. Trošt.

Pomanjkanje ljudskih učiteljev na Kranjskem. V poslednjih letih je na Kranjskem nastalo silno pomanjkanje ljudskih učiteljev. Ker ni dobili usposobljenih učiteljev, podeljujejo sedaj učiteljske službe upokojenim uradnim slugam, zaradi nesposobnosti iz službe odpuščenim dacarjem, bivšim frančiškanskim kozlom. Da, celo v Novem Kotu (Kočevski okraj) so šolskovoditeljsko službo podelili bivšemu ovčarskemu pastirju. Torej celo to je mogoče na Kranjskem, da postane preprosti ovčarski pastir brez nadaljnjih študij ljudski

učitelj. Dobri učitelji zapuščajo Kranjsko, in po ljudskih šolah sedaj taki elementi, kakor smo označili, preobračajo kozle. Samoobsebi je umevno, da so take razmere v veliko škodo ljudski izobrazbi, da, v škodo celokupni Sloveniji. Kako li bodo nas drugi narodi upoštevali in cenili, ako vidijo, da v središču Slovenije tako malo skrbe za ljudsko izobrazbo. Narod, ki ne skrbi za ljudsko izobrazbo, se bliža svojemu propadu. Da so se na Kranjskem razvile tako žalostne ljudske šolske razmere, je kriva največ klerikalna stranka, ki s svojo brezvestno deželnozhorsko obstrukcijo zavira povišanje plač ljudskih učiteljev. Klerikalci so brezнародni in nasprotniki ljudske izobrazbe; saj je le nevedno ljudstvo do-
vzetno za klerikalizem.

To so pedagogi. Od 13. do 17. septembra se je vršila na Dunaju deželna učiteljska skupščina za Spodnje Avstrijsko in tam je stavil meščanski učitelj Bruche naslednji predlog: »Deželna učiteljska konferenca izjavlja, da bi se z ustanovitvijo čeških šol na Dunaju in po Spodnjem Avstrijskem oškodovalo nemško šolstvo dežele in se torej z ozirom na to, da ni nikake potrebe za take zavode, izreče z vso odločnostjo proti vsaki taki ustanovitvi.« — **Predlog so sprejeli!** — Nemci so pač povsod enaki. Kadar gre za ponemčevanje drugih narodov, jim je vsako sredstvo dobro, a da se postavi tako odličen zbor pedagogov, v katerem so imeli celo takozvani svobodomiselní učitelji znatno večino, na tako strankarsko stališče in odreka Čehom pravico do pouka po temeljnih načelih pedagogike, nas je vendar presenetilo. — Kaj bi rekli nam in kaj bi se zgodilo, ako bi pri »Zavezi« stavili in sprejeli sličen predlog glede nemških šol? Sedaj pač vidimo, kako si mislijo internacionalizem nemški svobodomisleči tovariši!

Pred izpraševalno komisijo v Gorici se začno izpiti učne usposobljenosti za ljudske in meščanske šole dne 4. novembra. Prošnje je podati do danes. — Tega nismo mogli objaviti prej, ker se ne zdi ravnateljstvu omenjene komisije potrebno, da bi naš list, ki ga bere tudi goriško učiteljstvo, pravočasno obvestilo. To je jako površno in zanikrno!

Pred izpraševalno komisijo v Kopru se začno izpiti za učno usposobljenost dne 14. novembra. Prošnje je podati do konca tega meseca.

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem prežalostno novico, da je naš presrečno ljubljeni, pridni in ubogljivi sin, oziroma brat

Silvo

učenec V. razr. na I. mestni šoli

dne 18. oktobra 1904 ob 10. uri zvečer, prejemši sv. zakramente za umirajoče, po dolgi, zelo mučni bolezni v 11. letu svojega življenja vdan v voljo božjo, izdahnil svojo blago dušo.

Pogreb predragega rajnika bo v **četrtek ob 4. uri popoldne** iz hiše žalosti v Šubičevih ulicah št. 3, na pokopališče pri Sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v četrtek, dne 27. t. m. ob 8. uri dopoldne v farni cerkvi Marijinega Oznanenja pri oo. frančiškanih.

Predragega umrlega priporočamo v blag spomin in po-
božno molitev ter prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, 18. oktobra 1904.

Jakob Dimnik,
nadučitelj,
oče.

Josipina Dimnik
roj. Kraigher,
mati.

Slavoj, Ivan, Stanko,
bratje.

Mesto posebnega oznanila.